

СТАТУС ЖІНОК І ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНІ

Чередниченко Н. В., *ст. викладач кафедри права*

Узявши курс на підвищення статусу жінки в суспільстві та створення умов для рівної участі жінок та чоловіків в ухваленні рішень на всіх рівнях влади, Україна виконує взяті на себе зобов'язання перед міжнародною спільнотою і українським суспільством.

Оскільки на зміну концепції поліпшення становища жінок у світовій і національній свідомості наприкінці минулого і на початку нового тисячоліття утверджується концепція тендерного розвитку суспільства, в Україні також зроблено певні кроки в цьому напрямі. Зокрема, тендерна рівність розглядається як невід'ємна складова загальних прав людини.

Водночас ще багато чого треба зробити для досягнення міжнародних стандартів, які б поставили Україну на рівень тих країн, де здоров'я, добробут і соціальна активність кожної людини слугує виміром багатства, гуманності й демократичності всього суспільства. Важливою складовою демократичного розвитку суспільства є соціальна політика держави, яка має сприяти дотриманню прав жінок у сфері економіки і на ринку праці.

Упродовж останніх років у країні проведено низку заходів, спрямованих на зниження рівня безробіття серед жінок. Чинним законодавством передбачено додаткові гарантії зайнятості тим, хто потребує соціального захисту і не здатний на рівних конкурувати на ринку праці. З метою працевлаштування молодих жінок встановлено додаткові гарантії бронюванням на підприємствах, в установах і організаціях, незалежно від форм власності, до 5% загальної чисельності робочих місць за робочими професіями. Частина вивільнених із суспільного виробництва жінок займається фермерством або підсобним господарством, очолюючи десяту частину фермерських господарств країни.

В Україні жінки користуються рівними з чоловіками правами щодо доступу до освіти (54,7% студентів — особи жіночої статі). Серед півмільйона педагогічних працівників понад 80% — жінки, але керівний склад становлять переважно чоловіки. Нині в науку приходить багато молодих жінок репродуктивного віку. Так, серед дисертантів до 40 років більшість — жінки, але для того, аби молода

жінка могла поєднати наукову кар'єру, сім'ю і материнство, їй потрібна допомога держави, як це робиться в інших країнах.

Занепокоєння викликає стан здоров'я жінок і чоловіків. З кожним роком воно погіршується, що позначається на скороченні середньої тривалості життя населення.

Актуальною для України є й проблема торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації. Для боротьби з цим явищем уряд України затвердив нову Комплексну програму протидії торгівлі людьми, де представлено широкий спектр заходів, а саме: попередження торгівлі людьми, переслідування торгівців, повернення жертв торгівлі, їхня реабілітація та реінтеграція в суспільство.

Однією з найгостріших проблем, пов'язаних з наслідками торгівлі людьми, є реінтеграція жертв торгівлі в суспільство. Разом з державними структурами над вирішенням цієї проблеми працюють і громадські організації. Тендерна рівність і рівні можливості для чоловіків та жінок є базовими принципами, цінностями і стандартами, визнаними міжнародним співтовариством, котрі є не лише основними вимогами соціальної справедливості і справжньої демократії, а й головними умовами для реалізації прав людини — для жінки і чоловіка. Проте слід зауважити, що українські жінки, незважаючи на те, що у нас недискримінаційне законодавство, на практиці в багатьох сферах відчують дискримінаційне ставлення і зазнають дискримінації супроти чоловіків (зокрема в участі жінок в ухваленні рішень на всіх рівнях державної влади). Ставлення суспільства до можливостей жінки в політичній сфері, рівень його тендерної культури чітко простежується в статевому складі народних депутатів та депутатському корпусі. Так, у складі Верховної Ради жінки становлять усього 5%. У радах місцевого рівня цей відсоток значно вищий (від 20 до 50). Аналогічна ситуація — в державних органах виконавчої влади: серед загальної кількості держслужбовців переважають жінки, водночас їхнє представництво значно зменшується відповідно до підвищення категорії посад.

Отже, загальна картина призначення на керівні посади в нашій країні гендерних підходів поки ще не демонструє, хоча останнім часом помітні позитивні зрушення. У 2006 році розроблена Державна програма з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві, яка є вагомим внеском у вирішенні цього питання.